

Magazyn Polskiej Akademii Nauk
nr 2 (30) 2012
kwartalnik
ISSN 1733-8662
nakład: 1900 egz.

Wydawca:

© Polska Akademia Nauk

adres wydawcy:

Polska Akademia Nauk
Biuro Upowszechniania
i Promocji Nauki
pl. Defilad 1, 00-901 Warszawa
e-mail: academia@pan.pl
www.academia.pan.pl

prenumerata:

academia.prenumerata@pan.pl

zespół redakcyjny:

Jan Strelau
redaktor naczelny

Patrycja Dołowy
zastępczyni redaktora naczelnego,
Nauki biomedyczne

Katarzyna Czamecka
sekretarz redakcji

Anna Zawadzka
Nauki humanistyczne

Agnieszka Pollo
Matematyka, Fizyka,
Chemia, Technika

Kinga Malecka
Nauki o Ziemi

Paweł Adamów
dyrektor artystyczny

Renata Modzelewska-Rewucka
redakcja językowa

Rada Naukowa:

przewodniczący:
Michał Kleiber

Prezes Polskiej Akademii Nauk

Aleksander Posem-Zieliński
Jerzy Duszyński
Henryk Szymczak
Lucjan Pawłowski
Jacek Zaremba

DTP: Studio J.P.J.

Druk: Edit Sp. z o.o.

Od redakcji

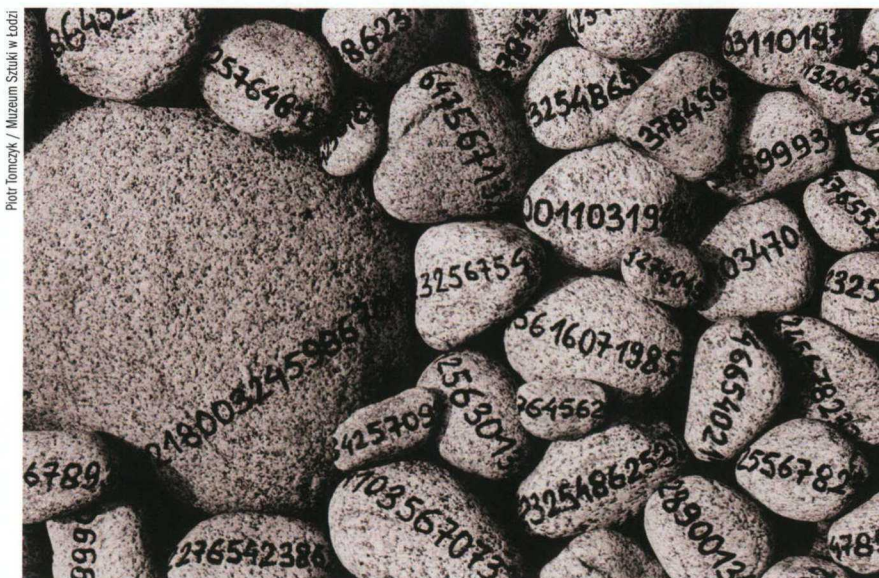
Rząd liczb

Liczy rządzą światem – twierdził Pitagoras. Rządzą też najnowszym numerem „Academii”, z którego możemy dowiedzieć się m.in., jak naukowcy zyskują wiedzę o **populacjach rysia**, stosując metody telemetryczne (str. 16), jak badają liczbowo **tendencje społeczne** (str. 12), tworzą **geochemiczne mapy**, obliczając parametry statystyczne analizowanych zbiorów próbek z powierzchni Ziemi (str. 36), wykreślają **satelitarne mapy morza** (str. 20) i **katalogi nieba w podczerwieni**, zawierające dane o ponad milionie obiektów (str. 30). Innego rodzaju obrazowanie zastosowali astrofizycy chcący zbadać **granice heliosfery** (str. 8). Tworzeniem map zajmują się też bioinformatycy z Instytutu Nenckiego tworzący **atlasy mózgu w 3D** (str. 4). Dzięki obliczeniom damskiego zespołu z Instytutu Geofizyki PAN w Warszawie wiemy dokładnie, jak bardzo **zanieczyszczony jest kurz** w naszych domach (str. 28). Za to pieniądze doskonale umieją liczyć wydawcy, bogacący się na darmowej pracy naukowców. Bunt przeciwko temu procederowi zapoczątkował **Wiosnę Uczonych**, ruch sprzeciwu w środowisku naukowym, o którym w felietonie na str. 50 pisze prof. Włodzimierz Zawadzki.

Dla wybitnego rozmówcy „Academii”, **prof. Andrzeja Schinzla** teoria liczb ma wymiar konkretny i intelektualny, ale też estetyczny (str. 40). Nieraz się mówi na przykład, że jakiś dowód jest piękny – twierdzi. W tym wymiarze liczby są czymś, co nie ma kresu. I chociaż **średniowieczna sztuka** próbowała poprzez symbole obrazować i ujarzmić to, co niewidzialne i nieskończone (np. czas, str. 38), współczesna sztuka raczej tej nieskończoności szuka. Na przykład dla zmarłego niedawno artysty **Romana Opałki** bezkresny progres liczb ma charakter niemalże mistyczny i pokazuje, czym jest życie (str. 32). O życiu i mitach Europy oraz rozliczeniu z totalitaryzmem pisze Czesław Miłosz w esejach przywoływanych przez prof. Grażynę Borkowską z IBL PAN (str. 24).

Życzymy miłej lektury, pamiętając, że celem obliczeń nie są same liczby, lecz ich zrozumienie.

Redakcja ACADEMII

Piotr Tomczak / Muzeum Sztuki w Łodzi

Ciągłość nieskończoności

Zygmunt Rytka (ur. w 1947 w Warszawie) – artysta intermedialny, związany z neoawangardą. Zajmuje się głównie fotografią, ale także sztuką wideo i instalacją. Laureat prestiżowych nagród, w tym Nagrody im. Katarzyny Kobro (2011) i srebrnego medalu Gloria Artis (2009).

Jego najśłynniejsze cykle to **Obiekty dynamiczne**, **Obrazy uzupełniające**, **Ciągłość nieskończoności**, w których artysta fotografuje kamienie wyjęte z górskiej rzeki Białki. Kamienie te symbolizują nieskończoność i wieczność natury.